

МОВА — КОРДОН НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

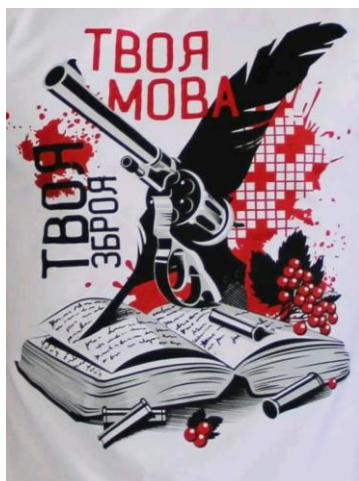

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

МОВА — КОРДОН НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
IV ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

20 ЛЮТОГО 2026 РОКУ

Львів 2026

«Мова — кордон національної безпеки»: збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Львів, 20 лютого 2026 року. Львів: ЛДУ БЖД, 2026. 458 с.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Дмитро БОНДАР, доктор юридичних наук, доцент;
Василь ПОПОВИЧ, доктор технічних наук, професор;
Ярослав ІЛЬЧИШИН, кандидат педагогічних наук;
Ігор КОВАЛЬ, доктор педагогічних наук;
Лідія ВЕРБИЦЬКА, кандидат філологічних наук;
Ірина БАБІЙ, кандидат педагогічних наук;
Тетяна БОТВИН, доктор філософії, доцент;
Христина ВЕРБИЦЬКА, кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент;
Мар'яна ГДАКОВИЧ, кандидат філологічних наук, доцент;
Марія ІВАНЧЕНКО, кандидат філологічних наук, доцент;
Тетяна КОНІВІЦЬКА, кандидат педагогічних наук, доцент;
Марина КУЛЬЧИЦЬКА, кандидат філологічних наук, доцент;
Галина ХЛИПАВКА, кандидат педагогічних наук;
Ольга ШЕЛЮХ, кандидат філологічних наук, доцент.

Технічне оформлення: *Тетяна КОНІВІЦЬКА*

Збірник укладено за матеріалами IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Мова — кордон національної безпеки» 20 лютого 2026 року.

Матеріали друкуються українською, польською та англійською мовами.

Збірник містить матеріали таких тематичних секцій:

- Секція 1. Мова і національна психологія.
- Секція 2. Мова як інструмент гібридної війни.
- Секція 3. Національні мови і культури в їх специфіці та взаємодії. Українська мова у світі. Мова у системі сучасної науки.
- Секція 4. Актуальні проблеми викладання української мови у вищій школі.

За точність наведених фактів, самостійність наукового аналізу та нормативність стилістики викладу, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідають автори матеріалів та їхні керівники.

УДК 811:355.01.

**CURRENT STATE OF LANGUAGE POLICY IN UKRAINE
DURING THE WAR**

Olesia MINENKO, candidate of sciences in philology;

Viktoria HRON, candidate of sciences in history;

Natalia YEREMEIEVA, candidate of sciences in philology

National University of Civil Protection of Ukraine

According to the history of Ukraine, the language issue has never lost its relevance. Recognition of the very fact of the existence of the Ukrainian language implied the recognition of Ukrainians as a separate ethnic group and the possibility of adopting its own national project. Therefore, the struggle for the Ukrainian language was perceived by the authorities of the Russian and Austro-Hungarian empires, and then the USSR, as a struggle for the independence of Ukraine.

The formation of language awareness is an important part of language policy, especially today, since “modern war is not only about missiles and tanks.” The changes taking place in this area are sometimes simply amazing, says Bohdan Azhnyuk, and as an example, he gives a quote from an interview with the head of the Kryvyi Rih Defense Council, Oleksandr Vilkul: “Language is also a weapon in the war against Russia.” The Ukrainian language is increasingly perceived by society not simply as a means of transmitting information, but as an existential category, the quintessence of Ukrainianness, and is associated not only with ethnographic heritage, but with a certain type of political culture.

State language policy is a determining factor in regulating language relations in society, which has a significant impact on the development of the literary standard and the language system as a whole. The demands of society should be the determining factor in its formation, but today the vector of interests of the ruling political forces plays a considerable role in this. Therefore, Ukraine's language policy is partial and inconsistent, and the language situation is unbalanced against the background of the confrontation between the Ukrainian and Russian languages. The reasons for this should be sought both in the peculiarities of the Ukrainian present and in the historical and cultural dimension.

Long periods of common history of Ukrainians and Russians, common East Slavic roots, closeness of cultures determine the viability of

the myth of "brotherly peoples", and in linguistic terms - the difficulty of recognizing the boundaries between Ukrainian and Russian for many speakers, which is why the "crossed language" - surzhik - is actively functioning. The regularity of the language situation in Ukraine is also obvious in view of more than three and a half centuries of Russification policy, which was carried out against Ukraine first by the Russian Empire, then by the Soviet Union, and even today the Russian Federation, under the pretext of protecting the language rights of the Russian-speaking population, closely monitors the language policy of Ukraine. However, political manipulations of the language issue especially complicate the situation, because various political forces willingly use it to mobilize their potential electorate.

Regarding the awareness of the importance of the Ukrainian language in the formation of an independent state, we must, unfortunately, state that ordinary Ukrainians did not understand how the statehood of the language affects the security and well-being of the country. It was precisely because of the "hybrid" aggression of the northern neighbor that many Ukrainians had a predominantly utilitarian attitude towards the language, that is, they used the one they considered convenient. Having become hostages of Moscow's cultural and informational influence, and in fact victims of aggressive Russification policies, Russian-speaking citizens sometimes showed a position bordering on hidden Ukrainophobia: supposedly having nothing against the Ukrainian language, they avoided studying it and communicating in it.

Therefore, language is another of our weapons against racist invaders. This is a matter of our identity and national security. We must recognize and accept this. Serhiy Zhadan aptly wrote: "...History is not just being rewritten today – it is being rewritten in the Ukrainian language."

REFERENCES

1. Ажнюк Б. Мовна політика: Україна і світ. Монографія. К., 2021.
2. Ажнюк Б. М. Мовна політика: національна ідентичність і європейські цінності / Б. М. Ажнюк // Вісник Національної академії наук України. – 2021. – № 6.
3. Майборода О., Панчук М. Мовне та політико-ідеологічне протистояння в Україні: причини, чинники, прояви // Мовна ситуація в Україні: 100 Збірник наукових праць «Політологічні студії». – 2010.

— Випуск 1 між конфліктом і консенсусом. — К.: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2008, — 398 с.

4. Нагорна Л. Політична мова і мовна політика: діапазон можливостей політичної лінгвістики. — К.: Світогляд, 2005. — 315 с.

5. Шулґа О. Функціонування української і російської мов в Україні та її регіонах // Мовна ситуація в Україні: між конфліктом і консенсусом. — К.: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2008. — 398 с.

УДК 811.161.2:81'27:355.01

**МОВА ЯК ФРОНТ: УКРАЇНЬСЬКА МОВА В УМОВАХ
РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ**

Тетяна НАУМОВА,

кандидат філологічних наук, доцент

Приазовський державний технічний університет

Повномасштабна агресія російської федерації проти України стала не лише воєнним зіткненням, а й глибоким цивілізаційним конфліктом, у якому особливого значення набув мовний чинник. Мова виявилася не периферійним культурним елементом, а стратегічним ресурсом держави, маркером ідентичності та інструментом мобілізації суспільства. В умовах війни українська мова виконує водночас символічну, інтегративну, безпекову й комунікативну функції, що дозволяє говорити про неї як про окремий фронт сучасного протистояння.

Історичний досвід засвідчує, що мовне питання в Україні завжди перебувало в площині політики. Валуєвський циркуляр 1863 року заперечував сам факт існування української мови, а Емський указ 1876 року забороняв її використання в друці та публічному просторі. У ХХ столітті українізація 1920-х років була згорнута репресіями проти інтелігенції, а в подальші десятиліття російська мова закріпилася як домінуюча в армії, технічній освіті та управлінні. Ці процеси докладно аналізує І. Дзюба у праці «Інтернаціоналізм чи русифікація?» [1], де показано механізми поступового витіснення української мови з ключових сфер суспільного життя. Історичні передумови сучасної

МОВА — КОРДОН НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Максим КРАЧКОВСЬКИЙ, Вікторія БОНДАРЕНКО

**LANGUAGE AS AN INSTRUMENT OF HYBRID WARFARE IN THE
CONTEXT OF LIFE SAFETY.....142**

Поліна КУЧЕР

**УТІЛЕННЯ ІРОНІЇ В УКРАЇНСЬКИХ ТА АМЕРИКАНСЬКИХ
НОВИНИХ ЗАГОЛОВКАХ.....145**

Oleksandr LEMBERSKYI

**THE INTERACTION OF LANGUAGE AND CULTURE IS A
NECESSARY CONDITION FOR THE FORMATION STUDENTS
COMMUNICATIVE COMPETENCE.....148**

Владислав ЛИТВИНЮК, Роксолана ЗАПОТІЧНА

**LANGUAGE AS DIPLOMACY: HOW UKRAINIAN WAS USED IN
INTERNATIONAL ADVOCACY AFTER 2022.....152**

Ольга МАКСИМЕНКО

**ДИСКУРС ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ: МОВНІ МЕХАНІЗМИ
ВПЛИВУ.....155**

Юлія МАСЛЮК, Юлія ДЕМ'ЯНЧУК

**СИНТАКСИЧНИЙ ПАРАЛЕЛІЗМ ЯК СТИЛІСТИЧНИЙ ЗАСІБ
НОРМАТИВНОЇ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ МЕДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У
ДОКУМЕНТАХ НАТО (НА МАТЕРІАЛІ АJP-4.10) ТА
ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ПЕРЕКЛАДУ.....158**

Olesia MINENKO, Viktoria HRON, Natalia YEREMEIEVA

**CURRENT STATE OF LANGUAGE POLICY IN UKRAINE
DURING THE WAR.....161**

Тетяна НАУМОВА

**МОВА ЯК ФРОНТ: УКРАЇНСЬКА МОВА В УМОВАХ
РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ.....163**

Анатолій НЕСТЕР

МОВА У ГІБРИДНІЙ ВІЙНІ В УКРАЇНІ ТА ЇЇ НАСЛІДКИ 166

Mykola PANASIUK, Anzhela POSOKHOVA

**LANGUAGE POLICY OF UKRAINE AND ITS IMPACT ON
NATIONAL SECURITY.....171**